

Рекомендації IFLA з бібліотечного обслуговування дітей (віком 0-18 років)

Розроблено Секцією з бібліотечної обслуговування дітей та юнацтва IFLA (*IFLA Library Services to Children and Young Adults Section*)

За редакцією Carolyn Rankin

2-ге видання (перероблено версію 2003 року)

Версія 1.1.1

Червень 2018

Затверджено Професійним комітетом IFLA (*IFLA Professional Committee*)

Серпень 2018

Подяки

Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій і закладів для дітей та молоді (*The IFLA Libraries for Children and Young Adults Section*) виражає подяку всім, хто брав участь у створенні цього документа.

Зміст

Вступ.....	
Вікові групи, охоплені Рекомендаціями.....	
Частина А	
Місія та мета дитячих бібліотек	
Місія дитячих бібліотек	
Мета дитячих бібліотек	
Управління дитячою бібліотекою	
Частина В	
Людські ресурси – компетенції та знання.....	
Освіта, розвиток та тренінги у дитячій бібліотеці	
Етичні стандарти та цінності	
Фінансування, управління бюджетом та фінансовими ресурсами.....	
Джерела фінансування	
Партнерські відносини та співпраця.....	
Частина С	
Політика управління бібліотечним фондом та його розвиток.....	
Формати.....	
Політика управління бібліотечним фондом та його розвитку.....	
Матеріальні та електронні ресурси	
Технології у дитячих бібліотеках	
Частина D	
Програми та громадські інформаційно-просвітницькі заходи.....	
Частина Е.....	
Дизайн простору та створення гостинного місця	
Вікові групи	
Меблі та обладнання	
Освітлення	
Вказівники та способи орієнтування	
Доступність бібліотечного простору	
Здоров'я та безпека	
Консультації з користувачами	
Частина F	
Маркетинг та промоція	
Частина G	
Оцінка та вплив.....	
Посилання.....	

Вступ

Бібліотеки Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій і закладів (*The IFLA Libraries for Children and Young Adults Section (C&YA Section)*) для дітей та молоді склали ці Рекомендації для обслуговування в дитячих бібліотеках (*Guidelines for Children's Libraries Services*). Останнє видання 2003-го року репрезентувало вдалу практику бібліотечного обслуговування дітей. Стандарти IFLA перевірені міжнародним досвідом, публікаціями та регулярним оновленням документів, кожен з яких відображає актуальні принципи, поради, практичні поради створення моделі для діяльності та обслуговування.

Зрозуміло, що на даний момент існує очевидна різниця між публічними бібліотеками усього світу. Для багатьох дитячих бібліотекарів ці Рекомендації IFLA стануть помічником у задоволенні базового забезпечення книжками та розвитку культури читання. Ці Рекомендації – не збірник правил, який допоможе створити ідеальне бібліотечне обслуговування для дітей в усіх проявах. Вони пропонують кроки, які можна здійснити зважаючи на те, що існують відмінності у соціальних, культурних та економічних умовах між країнами, які тільки розвиваються, мають середній рівень або країнами розвиненими. Кожна публічна бібліотека обслуговує різні соціальні групи. Це стає причиною відмінності пріоритетів та потреб користувача.

Рекомендації ІФЛА для бібліотечного обслуговування дітей віком від 0 до 18 можуть використовуватися як опис для розвитку та впровадження бібліотечного обслуговування дітей в усіх регіонах світу. Рекомендації сприяють та заохочують розвитку ефективного бібліотечного обслуговування дітей із різними можливостями, висвітлюючи побажання міжнародної бібліотечної спільноти щодо дитячих потреб та прав на інформацію, освіту та читання. Наш намір – допомогти публічним бібліотекам впровадити високий рівень обслуговування дітей в еру новітніх технологій та в час усвідомлення ролі бібліотек у змінах сучасного світу. Дискусія Глобального бачення IFLA (*IFLA Global Vision*) демонструє, що бібліотеки відіграють важливу роль у розвитку грамотності, освіти, читання та зосередженості на громадському житті. Якість освіти та загальний рівень грамотності є основним фокусом порядку денного Організації Об'єднаних Націй 2030 року для сталого розвитку (*United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development*).

Рекомендації надають актуальні знання та можуть надихнути тих, хто розробляє програми та працює у сфері бібліотечного обслуговування дітей. Рекомендації націлені на практикуючих бібліотекарів, бібліотечний персонал, менеджерів та керівників, а також учнів та викладачів, які вивчають бібліотечну справу. Рекомендації можуть допомогти проінформувати «лідерів думок» та тих, хто бере участь у формуванні точок зору. Інформація також може бути цікавою для недержавних організацій, які підтримують освітні та читацькі програми для дітей та їхніх сімей.

Вікові групи, які включають Рекомендації

У Конвенції ООН про права дитини зазначено, що дитиною вважається особа молодша 18-ти років. Дані Рекомендації спеціалізуються на цільовій групі віком від 0 до 18 років. Це включає у себе сервіси та ресурси для немовлят та малюків, дітей та підлітків. У Рекомендаціях використовується

термін «дитячий бібліотекар», який включає у себе бібліотекарів для дітей молодшого віку та для підліткових бібліотекарів.

Дитячий бібліотекар впроваджує обслуговування та програми для усіх представників місцевого населення у некомерційному публічному просторі. Це включає у себе обслуговування усіх дітей, незважаючи на расу, релігію, гендер, рівень культури, соціально-економічний статус, інтелектуальні чи фізіологічні можливості. Через те, що Рекомендації охоплюють широкий спектр вікових груп, відбувається збіг поняття «підліток» («молодий дорослий»), період між дитинством та дорослим життям. Вік між 12 та 18 роками часто відносять до групи, яка обслуговується відділом для підлітків. Цей відділ може обслуговувати відвідувачів і після повноліття. Кожна бібліотека впроваджує свої власні вікові рамки і узгоджує, кого вважати підлітком. Це може залежати від культурних особливостей та країни.

Важливо вказати, що дитячі бібліотеки відрізняються від шкільних бібліотек, адже мають відмінні місії та цілі. Публічні бібліотеки та шкільні бібліотеки розділяють спільну мету – залучення дітей до бібліотек та створення постійних читачів, але ці бібліотеки задовольняють різні громадські потреби. Більше інформації про шкільні бібліотеки доступно у Рекомендаціях для шкільних бібліотек IFLA (2015).

Частина А

Місія та мета дитячих бібліотек

Місія дитячих бібліотек

Місія дитячих бібліотек – надавати інформаційні та освітні послуги, виконувати функцію культурного центру, який надає та впроваджує важливий доступ до інформації, програм та послуг на мові, яка є доступною для мультикультурної групи дітей, їхніх батьків, опікунів, для груп відповідного віку та можливостей. Підтримка просвітництва, освіти та читання – базові засади для досягнення місії.

Мета дитячих бібліотек

Метою дитячих бібліотек є впровадження ресурсів та сервісів у формі різноманітних медіа для задоволення потреб дітей різного віку та з різними можливостями, зважаючи на їх освіту, доступ до інформації та особистий розвиток.

Це включає відпочинок та розваги, які мають підтримувати дитяче здоров'я та самопочуття. Бібліотечне обслуговування дітей відіграє важливу роль у розвитку та підтримці демократичного суспільства шляхом надання дітям доступу до широкого, різноманітного кола знань, ідей та поглядів. Конвенція ООН про права дитини (*United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC)*) надає підтримку для розвитку політики та практики бібліотек, які пов'язані з дітьми та підлітками. Конвенція має 54 розділи, які висвітлюють усі аспекти життя дитини, а також ряд громадських, політичних, економічних, соціальних та культурних прав, які мають діти. У дітей має бути можливість покладатися на бібліотеку у питаннях інформації та освіти, а дитячі бібліотекарі мають захищати дитячі права, тому що саме бібліотекарі відіграють ключову роль у просуванні та розповсюдженні інформації щодо важливості освіченості та читання. Питання загальної освіченості висвітлене у концепції «Трансформації нашого світу» – Програми Організації Об'єднаних Націй 2030 р. для сталого розвитку (*Transforming Our World the United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development*).

Важливою є можливість розвивати мову, підвищувати рівень грамотності та вдосконалювати навички читання. Дитячі бібліотеки відіграють ключову роль – допомагають розвивати ці навички шляхом сприяння важливому доступу до ресурсів та обслуговування дітей та їхніх родин.

Цілі

- підтримувати права кожної дитини на інформацію, освіту, культурний розвиток, навчання протягом життя та творчі програми у вільний час;
- забезпечити дітям доступ до широкого кола доцільних ресурсів та медіа;
- допомогти дітям розвивати навички медіаграмотності;
- забезпечити культурні та розважальні програми, які орієнтовані на читання та підвищення освіченості;
- забезпечити різноманітність активної діяльності для дітей, батьків та опікунів;
- контролювати дозволені рамки для дітей та захищати їх свободу та безпеку;
- заохочувати дітей ставати впевненими, компетентними особистостями та громадянами;

- сприяти громадянській співпраці, у зв'язку з цим – забезпечувати програми та обслуговування для всіх дітей та їхніх сімей у громаді, включаючи маргінальні групи, які можуть бути економічно неспроможними.

Управління дитячою бібліотекою

Управління – це створення та контроль політики, а також її впровадження. Управління відповідає баченням бібліотеки та надає впевненість у досягненні цілі, а також демонструє, які саме зміни має намір впровадити. Належне управління також включає у себе добросовісність – організація має відповідати стандартам відкритості та прозорості, діяти чесно та сумлінно.

Для підтримки рівня обслуговування, необхідного для виконання своїх функцій, дитячі бібліотеки повинні підтримуватися законодавством та постійним фінансуванням. Керівники дитячих бібліотек мають бути в курсі всіх законодавчих актів, що впливають на роботу бібліотеки, включно із законодавством про фінансове управління, захист даних, охорону здоров'я, безпеку та захист дітей. Адекватний рівень фінансування має вирішальне значення для успіху дитячої бібліотеки, щоб забезпечити розвиток політики надання послуг та максимально ефективно використовувати наявні ресурси. Це передбачає гарне управління, відповідальність за ресурси та інші аспекти управління. Політика повинна реалізовуватися, щоб мати реальний вплив на життя дітей та їх сімей.

Частина В

Людські ресурси – компетенції та знання

Дитячі бібліотекарі мають відповідати низці навиків та певному рівню, який включає міжособистісні навички, соціальну відповідальність, вміння працювати у команді, лідерство, вміння створювати та організовувати свою роботу. Важливо мати персонал, який спеціалізується на дитячому обслуговуванні, має професійні знання та високу обізнаність у теорії дитячої психології та розвитку. Ефективно та професійно діючі дитячі бібліотеки потребують кваліфікованих та креативних дитячих бібліотекарів, які будуть розробляти, планувати, організовувати, впроваджувати, керувати та оцінювати послуги та програми, які задовольнятимуть потреби дітей та їхніх сімей у громаді, в якій вони обслуговуються. Крім того, бібліотекарі мають підтримувати дітей шляхом усунення бар'єрів, що виникають на основі соціально-економічних обставин, культури, привілеїв, мови, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, здібностей та інших розбіжностей.

Згідно з Секцією дітей та молоді IFLA (*IFLA Children and Young Adults Section*) ефективний та компетентний дитячий бібліотекар:

- розуміє теорію дитячого розвитку та дитячої психології, у тому числі спілкування, мови, освіченості; усвідомлює її важливість для бібліотечного обслуговування;
- використовує встановлені методики для визначення потреб усіх дітей та їхніх сімей у місцевій громаді;
- розробляє, ефективно впроваджує та оцінює різноманітні розважальні та цікаві програми і заходи, які задовольняють потреби всіх дітей у місцевій громаді;
- демонструє знання та управлінські навички у сфері сучасної дитячої культури: літератури, ігор, музики і фільмів, які діти використовують у цифровому форматі та медіа; інших матеріалів, що сприяють створенню різноманітного, всеохоплюючого та доцільного дитячого фонду;
- отримує інформацію про тенденції розвитку нових технологій, цифрового світу та соціальних мереж та їх вплив на послуги у дитячих бібліотеках;
- створює гостинні та сприятливі умови для дітей та їхніх сімей, для легкого доступу до бібліотечних ресурсів, програм та заходів;
- сприяє залученню громади та побудові партнерства;
- спілкується та співпрацює з іншими організаціями, які обслуговують дітей та їхні родини у громаді для досягнення спільних цілей;
- плідно спілкується з дітьми та їхніми сім'ями;
- встановлює цілі, розробляє плани та пріоритетні питання щодо обслуговування у дитячій бібліотеці;
- з колегами працює творчо та ефективно для досягнення цілей та встановлених пріоритетів дитячої бібліотеки;
- планує, керує, контролює та оцінює бюджетні ресурси, доступні дитячій бібліотеці для досягнення цілей;

- самовдосконалюється, адаптується та постійно професійно розвивається.

Більше прикладів компетенцій надані Асоціацією для бібліотечного обслуговування дітей (*The Association for Library Service to Children (ALSC)*), класифікація Американської бібліотечної асоціації (*American Library Association (ALA)*), у якій рекомендовано компетенції для бібліотечного обслуговування дітей у публічних бібліотеках для дітей від 0 до 14 років. Асоціація бібліотечного обслуговування підлітків (*The Young Adult Library Services Association (YALSA)*) видала «Компетенції обслуговування підлітків для співробітників бібліотеки» (*Teen Services Competencies for Library Staff*).

Освіта, розвиток та тренінги у дитячій бібліотеці

Якість та ефективність бібліотечних послуг для дітей залежить від досвіду персоналу, який повинен постійно підвищувати свої знання та удосконалювати навички. Як зазначено у Маніфесті 1994 року Публічної бібліотеки ЮНЕСКО/ІФЛА UNESCO/IFLA (*Public Library Manifesto 1994*): «Бібліотекар є активним посередником між користувачами та ресурсами. Професійна та безперервна освіта бібліотекаря є незамінною для забезпечення адекватних послуг».

Керівництво «Рекомендації IFLA щодо подальшого професійного розвитку: принципи та найкращі практики» (*Guidelines for Continuing Professional Development: Principles and Best Practices*) свідчить, що особисто кожний професіонал бібліотечної та інформаційної справи несе відповідальність за постійне навчання, яке стабільно покращує знання та навички. Проте роботодавці також відповідальні за надання програм для розвитку персоналу та підтримку безперервної освіти. Це вимагає організаційних зобов'язань, ефективної кадрової політики і процедур, а також адекватного розподілу бюджету та часу для навчання персоналу. Для того, щоб підвищити професійність дитячих бібліотекарів, навчання та тренінги мають охоплювати усі сфери обслуговування. Це включає в себе підготовку персоналу, щоб забезпечити культурно розвинений, рівноправний сервіс для всіх груп. Дитяча бібліотечна справа повинна бути частиною навчальної програми для усіх програм з вивчення публічних бібліотек.

Етичні стандарти та цінності

Дитячі бібліотекарі несуть відповідальність за підтримку високих етичних стандартів у роботі з дітьми, їх родинами, іншими членами колективу та організаціями-партнерами в громаді. Усі діти та підлітки в суспільстві мають бути на рівних засадах, незалежно від їхніх здібностей та стану. Дитячі бібліотекарі мають прагнути до рівного та вільного доступу до інформації, знань та послуг. Це зазначено у Підсумку глобального бачення IFLA (*IFLA Global Visibility Summary*). Бібліотекарі повинні продемонструвати культурну компетенцію та не дозволяти особистим поглядам та думкам визначати, яких дітей місцевої громади обслуговувати, які програми пропонувати або які матеріали обирати, репрезентувати та надавати для використання.

Кодекс етики та професійної поведінки IFLA, схвалений Правлінням IFLA у 2012 році, надає серію етичних пропозицій для бібліотекарів та інших працівників сфери інформатизації. Звичайно це стосується дитячих бібліотекарів та охоплює такі області:

- доступ до інформації;
- відповідальність індивідуальна та суспільна;

- приватність, секретність та прозорість;
- вільний доступ до інтелектуального надбання;
- нейтралітет, персональна зацікавленість та професійні навички;
- партнерські стосунки з колегами та роботодавцями/працівниками.

Консультативний комітет IFLA з питань свободи інформації та свободи слова (*The IFLA Freedom of Access to Information and Freedom of Expression (FAIFE) Advisory Committee*) зібрав понад 60 професійних кодексів етики для бібліотекарів з усього світу. Ці рекомендації зазвичай приймаються національною бібліотечною асоціацією або бібліотечними асоціаціями, або в деяких випадках здійснюються державними органами. Основні засади справедливості щодо доступу до знань, інформації та інтелектуальної свободи втілюються в статті 19 Загальної декларації прав людини (*Universal Declaration of Human Rights*) та основних цінностях IFLA (*core values of IFLA*).

Фінансування, управління бюджетом та фінансовими ресурсами

Фінансування є одним із найбільших викликів для бібліотек, як це зазначено у Глобальному баченні IFLA (*IFLA Global Vision*), тому дитячі бібліотеки повинні забезпечити розуміння своєї цінності та впливу у тих, хто приймає рішення. Дитяча бібліотека потребує відповідного розподілу бюджету, щоб надавати послуги та втілювати програми, які задовольняють потреби громади. Враховуються місцеві обставини, тому існує потреба, щоб дитячі бібліотекарі мали змогу розробляти пропозиції (гранти) щодо фінансування для своїх керівних органів та інших зовнішніх джерел. Адекватне фінансування має вирішальне значення для успіху дитячої бібліотеки, тому має бути не лише тоді, коли створюється бібліотека, але й постійно підтримуватися. Без достатнього рівня фінансування у довгостроковій перспективі неможливо розробити політику надання послуг та максимально ефективно використовувати наявні ресурси. Реалізація будь-якої програми чи проекту може бути зведена до «це чудова ідея, але як ми будемо платити за це?». В ідеалі співробітники дитячої бібліотеки повинні співпрацювати з вищим керівництвом для розробки бюджету та впровадження варіантів надання якісних ресурсів та послуг дітям у місцевій громаді.

Дитячі бібліотекарі повинні знати, як визначити потреби дитячих бібліотек і як розробити план бюджету. Для цього необхідно:

- розуміти процес розробки бюджету в організації;
- знати часові рамки бюджетного циклу, включаючи операції з бюджетом, які зазвичай складаються щорічно для фінансування поточних операцій;
- звертати увагу на процеси підзвітності бюджету;
- знати основних працівників, які задіяні у формуванні бюджету.

План бюджету для дитячих бібліотек включає у себе наступні компоненти (перелік може бути розширено):

- нові ресурси (наприклад, книги, періодика, іграшки та ігрове обладнання, мультимедійне обладнання, електронні матеріали, обладнання для зони активності);
- нові девайси (е-книги, консолі);

• витрати, пов'язані з використанням ІКТ обладнання, програмного забезпечення та ліцензій, якщо вони не включені до загального бюджету ІКТ центральної публічної бібліотеки;

- промоцію подій та матеріалів;
- бюджет для програм та діяльності;
- бюджет для реклами та маркетингу;
- розвиток та тренінги для співробітників;
- заробітну плату працівників;
- накладні витрати: рента, прибирання, опалення та освітлення;
- вартість системи управління бібліотекою.

Витрати на заробітну платню а також тренінги для персоналу можуть бути включені у бюджет дитячої бібліотеки, або можливо буде доцільніше включити їх до загального бюджету для персоналу публічної бібліотеки. Дитячі бібліотекарі мають бути залучені у процес складання кошторису, адже кількість доступних для персоналу грошей на рахунку пов'язана з тим, яку кількість годин дитячі бібліотеки можуть бути відкриті, та обслуговування якого типу буде запропоновано.

Існує потреба контролювати, оцінювати, переглядати та звітувати про програми, послуги та ініціативи. Ця інформація може бути включена до річного звіту, який покаже, як був використаний бюджет. Це допоможе визначити, чи була сума коштів, що витрачена на ресурси та програми для дитячих бібліотек, достатньою для виконання завдань та досягнення цілей. Щорічні звіти повинні доводити якість послуг та програм бібліотек, а також їх вплив на спільноту користувачів (див. Оцінювання та вплив у Частині G).

Джерела фінансування

Для фінансування публічних бібліотек можна використовувати різноманітну кількість джерел фінансування, але пропорції фінансування з кожного джерела можуть відрізнятися залежно від місцевих чинників у кожній країні. Основними джерелами є податкові та блокові гранти на місцевому, регіональному або центральному рівнях. Бібліотеки повинні шукати додаткові джерела доходу для фінансування проєктів: спонсорство фінансових установ або приватних осіб, доходи від комерційної діяльності, плата за користування та спонсорська підтримка від партнерських організацій. Бібліотеки громад, які не фінансуються міським, регіональним або державним фінансуванням, повинні забезпечуватися щорічним фінансуванням з інших джерел.

Партнерські відносини та співпраця

Громадські бібліотеки є ключовим партнером місцевої громади через їх широку та привабливу, доступну інфраструктуру. Створення ефективних і стабільних партнерських стосунків може допомогти забезпечити найкращі можливості та послуги для дітей з різними потребами в громаді. Дитячі бібліотекарі повинні працювати спільно, розвивати міцні партнерські відносини з іншими громадськими установами та зацікавленими сторонами під час навчання протягом усього життя, щоб досягти максимально можливої участі та залучення громад. Партнерські відносини можуть існувати на стратегічному рівні, де організації чи установи мають директиву з питань політики щодо співпраці,

щоб досягти поставлених цілей. Бібліотекарі мають співпрацювати один із одним та іншими професіоналами для розвитку практичних навичок.

Дитячі бібліотекарі повинні бути ознайомлені зі своєю групою відвідувачів та працювати над підтримкою потреб різноманітних громад. Вони усвідомлюють виражені потреби громади, як спілкуватися з «важкими» групами, успішно налагоджують партнерські стосунки шляхом читання та сімейного навчання. З часом характеристики місцевої громади можуть змінюватися, однак потреба у побудові та підтримці партнерських відносин залишається постійною. Дотримання підходу, орієнтованого на громаду, може допомогти змінити спосіб роботи бібліотекарів таким чином, щоб планування та прийняття рішень були спільними.

Співробітники бібліотеки повинні мати можливість створювати партнерські стосунки між іншими групами громади, які відповідають потребам дітей. Дослідження показують, що бібліотечне обслуговування пов'язане з роботою таких громадських закладів, як школи, молодіжні організації, лікарні (дорослі, дитячі) та інші медичні центри, соціальні служби, місцеві бізнес-структури, культурні та мистецькі об'єднання, волонтерські та інші неприбуткові організації. Співпраця з кожним із цих секторів є надзвичайно важливою, особливо через те, що вона дозволяє популяризувати читання серед дітей, та їхні родини також усувають бар'єри, які перешкоджають доступу.

Залучення громадських партнерів дозволить бібліотеці досягти зв'язку з новою аудиторією та потенційними користувачами. Це може призвести до розробки та надання нових, покращених послуг, які допоможуть задовольнити потреби дітей та родин у громаді. Залучення місцевих громадських організацій дає можливість дитячим бібліотекарям:

- точно визначити профіль дитячого обслуговування;
- визначити на місцевому рівні потреби та пріоритети представників мовних, економічних та культурних груп;
- отримати можливість рекламувати нові та існуючі програми як в бібліотеці, так і в партнерських організаціях;
- бути у партнерстві, яке задовольняє всі сторони.

Дошкільні заклади, дитячі садки та інші навчальні заклади також є важливими партнерами для дитячого бібліотекаря. Дитячий бібліотекар повинен надати різноманітні спеціальні програми, які будуть корисні цим закладам:

- відвідування бібліотеки;
- програми орієнтації на бібліотеку;
- класи медіаграмотності;
- просування читання;
- послуги книговидачі;
- культурні програми;
- домашні завдання та заочна підтримка;
- візити авторів;
- простір для зустрічей.

Частина С

Політика управління бібліотечним фондом та його розвиток

Дитячі бібліотеки повинні надавати різноманітні новітні матеріали у різних форматах для задоволення потреб усіх вікових груп. Немає універсальних стандартів щодо розміру та змісту фонду дитячих бібліотек. Фонди та послуги повинні включати всі види відповідних медіа та сучасних технологій, а також традиційні матеріали. У бібліотечних фондах та онлайн-матеріалах має відображатися широкий діапазон думок, цінностей та поглядів. У ресурсах дитячої бібліотеки мають бути представлені інтереси усіх членів громад, які обслуговуються. Діти та їхні родини мають брати участь у виборі матеріалів. Фонд повинен бути у хорошому стані, цікавим, актуальним та впорядкованим у зрозумілий для дітей спосіб.

Зміст матеріалів повинен бути різноманітним та локально релевантним, наприклад:

- матеріали на мовах усіх національних меншин, якими розмовляють в громаді;
- матеріали, створені місцевими авторами та ілюстраторами;
- ресурси, які підтримують потреби місцевих шкіл.

Різнорманітність має бути репрезентовано у ресурсах, які можуть забезпечити:

- відображення, наприклад, різноманітності гендерної ідентичності, здібностей, соціально-економічної ситуації, сексуальної орієнтації та складу сім'ї;
- баланс у репрезентації статі та раси.

Джерело «Світ крізь книжкові малюнки» IFLA (*IFLA's The World Through Picture Books*) пропонує вибір книжкових малюнків з усього світу, які були відібрані бібліотекарями.

Важливо, щоб колекції бібліотек постійно переглядалися та розроблялися. Це надасть впевненості у тому, що всі діти в громаді мають вибір серед високоякісних нових матеріалів та ресурсів, які відображають культуру місцевої громади та світу. Колекція має включати мультикультурні матеріали та ресурси для дітей з обмеженими можливостями, ЛГБТ+ дітей, а також надавати їм можливість знайти друзів та протистояти булінгу. Наприклад, історія персонажа з інвалідністю може допомогти дитині з інвалідністю побачити себе з позитивної сторони. Також це надасть дітям уявлення про життєвий досвід, який можливо вони не мали.

Наступні категорії бібліотечних матеріалів можуть бути представлені у типовій дитячій бібліотеці (список можна доповнювати):

- нон-фікшн та художня література для усіх вікових категорій;
- довідкова література;
- ресурси на рідній для громади мові;
- ресурси на іноземній для громади мові;
- комп'ютерні ігри;
- іграшки;
- ігри та пазли;
- музичні інструменти;

- навчальні матеріали;
- аудіокниги;
- матеріали, які можна сприймати на дотик;
- обладнання для немовлят;
- обладнання, прилади та матеріали для зони активності.

Маючи партнерські відносини з іншими громадськими організаціями, бібліотеки можуть обмінюватися ресурсами, специфічними навчальними матеріалами: DVD-диски із жестовою мовою або книги, написані шрифтом Брайля.

Формати

Матеріали можуть бути представлені у різних форматах. Вони мають бути включені до фонду дитячої бібліотеки. Список можна доповнювати новими доступними форматами:

- фізичні носії (надруковані та електронні), включно з книжками, аудіокнижками, коміксами, журналами, CD, DVD дисками, відеоіграми, матеріалами шрифтом Брайля;
- електронний формат, включно з онлайн-музикою, фільмами; е-книги, освітні та розважальні програми на комп'ютери, бази даних місцевих і міжнародних освітніх ресурсів.

Політика управління бібліотечним фондом та його розвитку

Кожна публічна бібліотека повинна мати письмовий план розвитку та управління для обслуговування дітей, схвалено керівним органом бібліотечної служби. Політика повинна забезпечувати послідовний підхід до розробки та управління фондом бібліотеки для дітей. Політика є основою майбутнього планування, вона допоможе визначити пріоритети, особливо при розподілі фінансових ресурсів. Формальні політичні заяви можуть допомогти під час взаємодії з користувачами, адміністраторами та фінансовими організаціями. Ці заяви дозволяють підтримувати проголошені цілі організації, демонструвати відповідальність та прихильність до поставленої мети.

Для більшої інформації щодо розвитку фондів зверніть увагу на 4 розділ видання «Обслуговування в публічних бібліотеках: путівник IFLA/UNESCO для розвитку (2001)». (*The Public library service: IFLA/UNESCO guidelines for development (2001)*).

Матеріальні та електронні ресурси

Матеріальні та електронні ресурси дитячої бібліотеки включають у себе прилади, обладнання та колекцію (фонд). Якщо це можливо, має бути доступ до завантаження матеріалів. Веб-сайти бібліотек та продукти цифрового контенту повинні відповідати WCAG 2.0 (Правила доступу до веб-вмісту). Гарною практикою стане опитування користувачів для того, щоб проаналізувати роботу обладнання, сервісів та визначити, чи зручно ними користуватися.

Дитячі бібліотекарі повинні розглянути питання про співпрацю зі спеціалізованою бібліотечною службою, що обслуговує відвідувачів, у яких немає можливості друкувати. Це робиться для того, щоб зробити усі матеріали доступними, а також забезпечити можливість виносу додому.

Бібліотеки можуть запропонувати спеціально розроблені, повністю доступні бібліотечні каталоги та електронні ресурси.

Технології у дитячій бібліотеці

Бібліотекарі можуть сприяти розвитку навичок цифрової грамотності дітей та молоді. Дитячі бібліотеки потенційно мають гарні можливості для використання нових технологій для підтримки потреби у читанні та навчанні. У більшості дітей новітні технології викликають захоплення, адже передбачають розваги та веселощі. Бібліотеки повинні бути місцем, де діти можуть використовувати технології, ресурси та інформацію, а також навчитися критично оцінювати таку інформацію. Батькам, опікунам і вихователям слід надавати рекомендації щодо вибору та безпечного використання технологій для підтримки у дітей навичку дослідження, а також пояснювати, як використовувати технології, надані бібліотекою. Робота з ресурсами може вимагати розуміння дітьми та підлітками специфіки роботи з електронними ресурсами, тому доцільним буде впровадження відповідних навчальних програм.

Бібліотекарі повинні сприяти утвердженню бібліотеки як безпечного місця та надавати поради і допомогу дітям, підліткам, їхнім батькам та опікунам щодо безпечного користування онлайн-сервісами. Співробітники бібліотеки повинні мати знання та навички для полегшення використання електронних ресурсів. У виданні C & YA «Положення щодо соціальних медіа для дітей та молоді в @-бібліотеці – безпека, конфіденційність та поведінка в Інтернеті» (*The C&YA Section Statement on Social Media, Children and Young Adults @the Library - Safety, Privacy and Online Behavior*) надаються поради. Програми та підручники з медіа грамотності допоможуть дітям дізнатися про фейкові новини, залякування та цькування в Інтернеті.

У дитячій бібліотеці має бути відділ інформаційних технологій з такими можливостями, як і в дорослій бібліотеці. Впровадженими мають бути Система OPAC (глобальна електронна бібліотека), мультимедійні робочі станції, Інтернет-станції, планшети та різноманітне програмне забезпечення (для використання в бібліотеці та на видачі). Бібліотеки часто є важливим громадським центром, який надає швидкісний доступ до Інтернету. Бібліотекарі повинні розглянути правові аспекти доступу дітей до Інтернету, які є актуальними у країні проживання.

Комп'ютери, інші цифрові пристрої та безкоштовний доступ до Інтернету можуть допомогти подолати критичний розрив для тих, хто не має цих ресурсів вдома. Якщо діти не мають доступу до Інтернету вдома, матеріали можуть бути завантажені на пристрій дитини або на пристрої, які мають попередньо завантажені книги. Коли це можливо, матеріали, які завантажуються, повинні бути сумісними з популярними пристроями: смартфонами та планшетами з вбудованими функціями доступності. Ці пристрої зменшують потребу в дорожчих спеціалізованих технологіях і також можуть забезпечити рівний доступ для дітей з обмеженими можливостями. Бібліотеки, у яких впроваджені технології з вироблення нових матеріалів (наприклад 3D-принтер), можуть використовувати їх для створення доступних продуктів.

Частина D

Програми та громадські інформаційно-просвітницькі заходи

Ефективна розробка програм та інформаційно-просвітницьких громадських заходів повинна бути побудована таким чином, щоб враховувати зміни у населенні та різноманітність місцевої громади. Це вимагає розуміння демографічної ситуації. Дитячі бібліотекарі мають бути прихильними до різноманітності, інклюзії і соціальної справедливості під час співпраці з місцевою громадою шляхом надання послуг, програм та ресурсів, що відображають особливі потреби цих спільнот, а також шляхом залучення та прислухання до спільноти. Важливо, щоб бібліотекарі спостерігали за відвідувачами та прислухалися до них для того, щоб пропонувати послуги у відповідності до їхніх потреб.

Публічні бібліотеки несуть особливу відповідальність за підтримку процесу навчання читання, промоцію книг та інших медіа для дітей. Дитячі бібліотеки надають можливість дітям відчувати насолоду від читання, захоплення від нових відкриттів і роботи своєї уяви. Діти, їхні батьки та опікуни повинні отримувати підтримку щодо користування бібліотекою та друкованими і електронними медіа. Дитячі бібліотекарі у якості посередника сприяють розвитку читача для підвищення впевненості і насолоди від читання, а також надають можливості дітям ділитися їхнім читацьким досвідом. Дитяча бібліотека повинна впроваджувати спеціальні події для дітей з різними можливостями – читання вголос та активності, пов'язані з бібліотечним обслуговуванням та ресурсами. Важливо також залучати дітей і підлітків до співучасті у читацьких клубах, навчальних подіях та краудсорсингу.

Завдання та програми можуть включати:

- програми, орієнтовані на бібліотеку;
- медіаграмотність та освітні сімейні програми;
- промоцію літератури та розвитку читання;
- видачу книг;
- читацькі клуби;
- культурні програми;
- домашні програми;
- візити авторів та читання вголос;
- ЛГБТ+ програми: «Час історій Drag Queen» або «Час історій Веселки»;
- читання віршів для малюків;
- майстер-класи;
- гуртки та події з програмування;
- зону активності;
- творчі ігри;
- музичні та театральні події.

Під час реклами громадських інформаційно-просвітницьких заходів бібліотека повинна надавати послуги всім членам громади, включаючи дітей з обмеженими можливостями, іммігрантів, біженців та тих, чий стиль життя було скомпрометовано. Для підтримки інклюзивної програми бібліотека повинна інформувати організації, які взаємодіють із людьми з обмеженими можливостями, про доступність послуг у бібліотеці, а також залучати їх до розробки програм. Дитячі бібліотекарі можуть звернутися до педагогів, які часто першими виявляють дітей з проблемами у навчанні, наприклад, з дислексією або аутизмом. Інформація про доступність для усіх повинна виставлятися на сайті бібліотеки, а також надаватися у вигляді рекламних матеріалів. Усі програми та заходи повинні бути інклюзивними, оскільки не завжди очевидно, чи має дитина в аудиторії інвалідність.

Частина Е

Дизайн простору та створення гостинного місця

Дитяча бібліотека повинна мати відповідний простір у межах публічної бібліотеки. У бібліотечних корпусах, де надаються послуги для усіх вікових груп в громаді, діти повинні мати відповідну територію. В ідеалі дитяче обслуговування потребує власної території в межах бібліотеки. Дитячий простір повинен легко упізнаватися і бути відмінним від інших частин бібліотеки.

Для того, щоб задовольнити нинішні та майбутні потреби, простір у дитячій бібліотеці має бути добре розробленим. Це повинно контролюватися працівниками бібліотеки так само, як і забезпечення ресурсами, фінансами та персоналом. Додатково, щоб задовольнити потреби різних вікових груп, простір має бути розрахований для різних видів діяльності – наприклад для тих, хто працює самостійно або навчається; для сім'ї або групи підлітків, які використовують простір разом; для великих подій: читання вголос, віршів для малюків, клубів домашніх завдань та авторських презентацій.

Бібліотеки прагнуть залучити дітей та підлітків, пропонуючи широкий спектр послуг та заходів, які розраховані на конкретні вікові групи. Це включає в себе привітний простір, бо діти різного віку повинні сприймати бібліотеку як гостинне, привабливе та безпечне місце для відвідування. Бібліотека для дітей – це місце для зустрічей, гри та спілкування. Це має бути безпечний, гостинний простір, де можна знайти підтримку, і який дозволяє обмінюватися різними ідеями. Затишна атмосфера та гарний дизайн заохочують дітей користуватися бібліотечними ресурсами, читати і затримуватися в бібліотеці. Вивчення мови та літератури розпочинається з книжок та читання, саме тому потрібні місця, де діти можуть проводити час із книгами та слухати історії.

Не існує універсальних стандартів, які б контролювали розмір та дизайн дитячих бібліотечних закладів. При плануванні бібліотечних закладів для дітей слід враховувати наступне:

- центральне розташування, якщо це можливо, то на першому поверсі;
- відповідний дизайн для вікової групи читачів;
- відповідний дизайн для всіх користувачів бібліотеки, у тому числі з особливими потребами;
- адекватні розміри, щоб надати місце для зберігання книг, газет і журналів, недрукованих ресурсів, напрямів літератури, місця для комп'ютерів, екранів та робочого простору для співробітників;
- гнучкість для реалізації різноманітних заходів. Простір повинен бути розрахованим для проведення широкого спектру заходів та активної діяльності, включаючи музику, ігри, читання вголос, незалежне навчання, місце для розвитку медіаграмотності;
- доречні вказівники, які допоможуть орієнтуватися;
- простір для догляду за дітьми, який надасть можливість нагодувати та переодягнути дитину;
- зручні туалети для усіх;
- рівень звуку має залежати від віку;
- відповідне і достатнє освітлення, природне і/або штучне;

- відповідна кімнатна температура (кондиціонування, підігрів) для забезпечення гарних умов для роботи цілий рік;

- простір і меблі повинні бути безпечними для дітей.

Вікові групи

Діти – неоднорідна цільова аудиторія. Їхні різні навички, обдарованість, таланти та потреби змінюються залежно від їхнього вікового, культурного, соціального та економічного походження. Це необхідно враховувати під час планування простору та виборі меблів для бібліотеки. Зважаючи на те, що дитяча бібліотека охоплює широкий діапазон віку і здібностей відвідувачів, від немовлят до підлітків, дизайн простору і меблі мають відповідати різним потребам різних вікових груп.

Проектування бібліотечного простору для дітей та молоді вимагає спеціальних знань та навичок.

Найважливішими є знання поведінки та інформаційних потреб. Складно розробити простір, який би підходив для усіх вікових груп. Бажання, потреби та очікування від бібліотечного обслуговування пов'язані з життєвим досвідом і соціальним, освітнім та культурним впливом. Коли діти зростають, вони стають більш незалежними і зацікавленими у спілкуванні, головним завданням стає забезпечення гостинного простору у бібліотеці для спільної роботи, спілкування та насолоди від читання.

Меблі та обладнання

У дитячій бібліотеці важливо забезпечити привабливий простір, а комфорт є важливим питанням. Меблі та обладнання для бібліотечних установ повинні бути достатньо міцними, щоб витримати активне використання, оскільки вони будуть зношуватися. Бібліотеки повинні вносити інвестиції в технології, обладнання або меблі, які можуть витримувати часте використання та легко ремонтуватися. Для підлітків найбільш привабливими є зручні меблі, в тому числі кушетки, журнальні столики, пуфи та інші схожі меблі.

Стелажі для книжок повинні бути привабливими. Вони мають демонструвати різні матеріали, а також бути низькими в дитячому відділі, щоб зробити ресурси доступними для дітей, тому що різна висота полиць робить книги легкодоступними тільки для деяких дітей і дорослих. Найкращий спосіб цього уникнути – вдалий підхід до управління фондом та його демонстрації. Регулярна переекспозиція, що дозволить побачити і дістати матеріал з різних точок, розширить вибір і покращить доступ до книг для всіх. Зручне розташування зробить книги та інші матеріали доступними для всіх користувачів бібліотеки.

Освітлення

Освітлення впливає на те, як сприймається простір бібліотеки, найкращим варіантом буде наявність як природнього, так і технічного освітлення. Більшості відвідувачів подобається читати з природнім світлом, але для створення обстановки для роздумів, у навчальному просторі необхідний інший рівень світла. Варіативність освітлення в залежності від настрою – досить популярне у дизайні для підлітків.

Вказівники та способи орієнтування

Вказівники в дитячій бібліотеці є важливою частиною спілкування з користувачами. Знаки з ввічливим формулюванням на мові місцевого населення змусять відвідувачів відчувати себе бажаними гостями.

Вивіски, які надають дітям візуальні та текстуальні вказівки (такі як піктограми), для кращого сприймання мають бути з особливим дизайном.

Вивіска Makaton (мовна програма, яка використовує знаки та символи під час навчання, спілкування, мови та грамотності) можуть допомогти всім дітям та сім'ям отримати повний доступ до ресурсів.

Доступність бібліотечного простору

Використовуючи універсальний підхід до проектування, об'єкти повинні бути доступними для всіх.

Здоров'я та безпека

Дитяча бібліотека повинна бути безпечним місцем, а персонал повинен бути ознайомленим з місцевим законодавством щодо здоров'я та безпеки.

Консультації з користувачами – залучення дітей та молоді до розробки бібліотечного простору.

Важливо долучати користувачів до розробки та планування нових бібліотек. Інноваційні бібліотекарі мають залучати дітей та підлітків, консультуватися з ними та прислухатися до їхніх ідей щодо створення читацького простору.

Датська модель програм для публічних бібліотек (*The Danish Model Programme for Public Libraries*) – приклад інноваційних підходів у сфері дизайну та їх вдалого втілення на практиці.

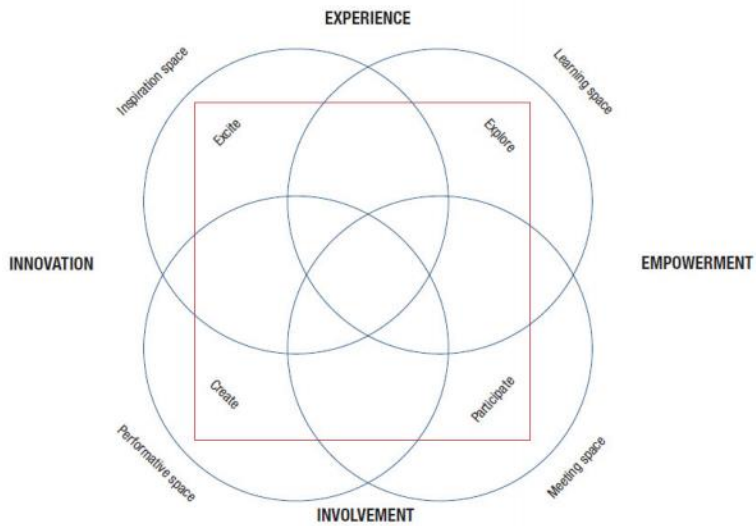
Датські науковці LIS Dorte Skot-Hansen, Henrik Jochumsen і Casper Hvenegaard Hansen представили модель перетворення публічної бібліотеки з пасивного фонду на більш активний простір для експериментів, натхнення та місцевих зустрічей. Модель складається з чотирьох різних «просторів», які перетинаються: простору натхнення, простору навчання, простору зустрічей і простору для вистав. Загальна мета цих чотирьох просторів полягає у підтримці наступних чотирьох цілей для публічної бібліотеки майбутнього:

- досвід;
- залучення;
- розширення прав і можливостей;
- інновації.

Ці чотири простори не повинні розглядатися як конкретні «кімнати» у фізичному сенсі, а скоріше як можливості, які можна впровадити як безпосередньо у бібліотеці, так і в кіберпросторі.

Чотири простори публічної бібліотеки:

The four spaces of the public library



Модель може бути використана:

- як інструмент для організації, перегрупування, проектування та будівництва бібліотек;
- як інструмент для відкриття бібліотек, наприклад шляхом партнерства;
- як інструмент управління та комунікації у зв'язку з розробкою бібліотечних планів та політики;
- як інструмент, який відіграє роль посередника від бібліотеки до місцевої влади;
- відправною точкою для обговорення ролі публічної бібліотеки у постійному розвитку демократичного суспільства.

Частина F

Маркетинг та промоція

Дитячі бібліотекарі повинні бути активними захисниками бібліотек на національному та регіональному рівнях, доводити їх вплив та значення для розвитку навичок читання та загальної грамотності. Дитячі бібліотекарі мають бути зосереджені на місцевому населенні, залучати дітей та підлітків до промоції ресурсів та послуг. Читання і грамотність життєво необхідні у суспільстві XXI століття, їх цінність має постійно зростати. Дитячі бібліотекарі можуть використовувати технології маркетингу для того, щоб дізнатися про потреби своїх користувачів та розробити ефективний план для їх задоволення. Бібліотека також повинна поширювати свої послуги та ресурси серед дітей та населення. Дітей та підлітків можна заохочувати до промоції бібліотечних послуг та ресурсів, які представляють для них інтерес та цінність, а також пропонувати стати волонтерами.

Маркетинг – це передбачення та задоволення потреб клієнтів, також це пошук клієнтів та налагодження з ними зв'язку. Залучення груп та осіб, які не звикли користуватися бібліотекою або у яких відсутня культура читання, вимагатиме зусиль та творчого підходу від працівників бібліотеки. Дитячі бібліотекарі повинні бути активними у роботі з громадськістю, а не чекати, доки хтось сам прийде до бібліотеки.

Важливо розробити вдалий план просування, маркетинговий план для дитячої бібліотеки та її ресурсів, що дозволить залучити цільову аудиторію. План може включати наступні елементи:

- робити доступним використання друкованих, електронних та комунікаційних засобів;
- використовувати соціальні медіа для зв'язку з дітьми, підлітками та родинами;
- впроваджувати виставки;
- використовувати ефективні внутрішні та зовнішні вказівники та вивіски;
- видавати регулярні публікації, готувати списки ресурсів та брошури;
- просувати читання та підвищувати грамотність, організовувати візити авторів;
- розробляти кампанії, які задовольняють потреби дітей з фізичними та сенсорними вадами;
- впроваджувати книжкові ярмарки;
- впроваджувати щорічні бібліотечні свята та інші спільні рекламні заходи;
- підтримувати громадську діяльність та зв'язки з громадськими групами.

Цей перелік не є вичерпним, інші маркетингові та рекламні заходи можуть бути включені до списку (в залежності від місцевих обставин).

Частина G

Оцінка та вплив

Оцінювання є основним, важливим компонентом для надання бібліотечних послуг та незамінною частиною процесу планування. Цей процес – інтерактивний, він починається зі стратегії та планування. Безперервна практика вимагає інвестицій часу та грошей. Оцінювання може бути інструментом покращення програм і послуг, інформувати про рішення, якщо зібрані та проаналізовані відповідні докази. Воно має бути пов'язано із задалегідь визначеними цілями та результатами. Оцінювання дитячих бібліотечних послуг та програм може допомогти визначити, чи відповідають вони потребам місцевого дитячого населення. Коли оцінювання розпочинається, бібліотека вже повинна мати місію, що відповідає баченню і цінностям. Вигідно розробити план оцінювання, який повинен окреслити цілі, дослідження питання, тип інформації та доказів, які необхідно зібрати.

Дослідження користувачів та бібліотечні дослідження щодо потреб та поведінки можуть використовуватися на різних етапах бібліотечного та інформаційного циклічного процесу. Першим кроком є визначення того, що потрібно досягнути, і важливо вирішити, що розцінювати як доказ і чому. Необхідно використовувати як якісні, так і кількісні прийоми у визначенні успіхів дитячих програм і послуг.

Короткий звіт *IFLAGlobalVisionReport* свідчить, що бібліотеки мають можливість краще зрозуміти потреби населення та розробити послуги, які матимуть вплив. Бібліотеки мають переконати своїх однодумців та громаду у цінності дитячого обслуговування. Вплив оцінювання може перевірятися на програмах або політиці, що дозволить надати інформацію щодо того, який саме вплив виникає внаслідок цього втручання. Акцент у такому типі оцінювання робиться на результати або на ефект послуг та програм на дітей та населення. Існує ряд міжнародних стандартів, які стосуються бібліотеки та інформаційної політики. Методи та процедури *ISO 16439: 2014* для оцінки впливу бібліотек (*ISO 16439:2014 Methods and procedures for assessing the impact of libraries*) надають рекомендації бібліотечній спільноті щодо методів оцінювання впливу та цінності бібліотек. Він був розроблений у відповідь на всесвітній попит для уточнення впливу оцінювання на бібліотеки.

Є кілька практичних питань, які необхідно враховувати при розробці плану оцінювання програми дитячої бібліотеки:

- Що буде оцінюватися?
- Які види доказів потрібні?
- Який найкращий час для проведення оцінки?
- Які критерії будуть використовуватися для оцінки ефективності програми?
- Які стандарти виконання критеріїв повинні бути досягнуті для того, щоб виконати програми?
- Що вважати успіхом?
- Якщо потрібно проводити порівняння протягом певного періоду часу, наскільки легко організувати цей процес?
- Які висновки щодо ефективності програми можна обґрунтувати на основі наявних доказів?

- Як вплинуть результати на впровадження змін?

«Бібліотеки IFLA та цілі для сталого розвитку: посібник» (*The IFLA Libraries and the Sustainable Development Goals: a storytelling manual*) – це посібник для бібліотекарів та правових захисників бібліотеки, який створено для підтримки адвокатського впливу. Він надає цифровий простір для обміну досвідом у діяльності дитячих бібліотек, проектів і програм, а також досліджує вплив на місцеві громади та сприяння Цілям стійкого розвитку Об'єднаних Націй (*United Nations (UN) Sustainable Development Goals (SDGs)*).

Посилання

Цей список включає посилання, які наявні у Рекомендаціях IFLA для бібліотечного обслуговування дітей, віком 0-18 років.

ALA Competencies for Librarians Serving Children in Public Libraries (2015). Available at: <http://www.ala.org/alsc/edcareers/alscorecomps>

IFLA Access to libraries for persons with disabilities - Checklist / By Birgitta Irvall and Gyda SkatNielsen. The Hague, IFLA Headquarters, 2005. (IFLA Professional Reports: 89)
Available at: <https://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/professional-report/89.pdf>

IFLA Code of Ethics for Librarians and other Information Workers (2012)
Available at: <http://www.ifla.org/files/assets/faife/news/IFLA%20Code%20of%20Ethics%20-%20Short.pdf>

IFLA The Public library service: IFLA/UNESCO guidelines for development / [International Federation of Library Associations and Institutions]. 2001. Ed. for the Section of Public Libraries by Philip Gill et. al. München: Saur. (IFLA publications; 97)
Available at: <http://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/archive/the-public-library-service/publ97.pdf>

IFLA Global Vision Report Summary: Top 10 Highlights and Opportunities (2018)
Available at: <https://www.ifla.org/files/assets/GVMultimedia/publications/gv-report-summary.pdf>

IFLA Guidelines for Continuing Professional Development: Principles and Best Practices (2016)
Available at: <https://www.ifla.org/files/assets/cpdwl/guidelines/ifla-guidelines-for-continuing-professional-development.pdf>

IFLA Guidelines for Library Services to Persons with Dyslexia - Revised and extended 2014
Available at: https://www.ifla.org/files/assets/lisn/publications/guidelines-for-library-services-to-persons-with-dyslexia_2014.pdf

IFLA Libraries and the Sustainable Development Goals: A Storytelling Manual (2018)
Available at: <https://www.ifla.org/files/assets/hq/topics/libraries-development/documents/sdg-storytelling-manual.pdf>

IFLA School Library Guidelines (2015)
Available at: <https://www.ifla.org/files/assets/school-libraries-resource-centers/publications/ifla-school-library-guidelines.pdf>

IFLA Statement on Social Media, Children and Young Adults @the Library - Safety, Privacy and Online Behavior (2015)
Available at: https://www.ifla.org/files/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/social_media_children_and_young_adults.pdf

IFLA The World Through Picture Books (2015)

Available at: <https://www.ifla.org/node/6718>

International Standard (ISO) 16439 2014 Information and Documentation: Methods and Procedures for Assessing the Impact of Libraries. London: British Standards Institution

Available at: <https://www.iso.org/standard/56756.html>

United Nations (2015) Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development.

Available at: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

United Nations Convention on the Rights of the Child

Available at: [https://downloads.unicef.org.uk/wp-](https://downloads.unicef.org.uk/wp-content/uploads/2010/05/UNCRC_united_nations_convention_on_the_rights_of_the_child.pdf?_ga=2.85656529.912118185.1528787806-357630985.1527926324)

[content/uploads/2010/05/UNCRC_united_nations_convention_on_the_rights_of_the_child.pdf?_ga=2.85656529.912118185.1528787806-357630985.1527926324](https://downloads.unicef.org.uk/wp-content/uploads/2010/05/UNCRC_united_nations_convention_on_the_rights_of_the_child.pdf?_ga=2.85656529.912118185.1528787806-357630985.1527926324)

Universal Declaration of Human Rights

Available at: https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf

Young Adult Library Services Association (YALSA) Teen Services Competencies for Library Staff

Available at:

http://www.ala.org/yalsa/sites/ala.org.yalsa/files/content/YALSA_TeenCompetencies_web_Final.pdf

Контакти: Dr Carolyn Rankin, carolynn.rankin@gmx.co.uk

Джерело: <https://www.ifla.org/publications/node/67343>

Україномовний переклад здійснено
Українською асоціацією працівників бібліотек для дітей